

ЦИФРОВА ВЗАЄМОДІЯ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ТА ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ Й ПОВОЄННОЇ ВІДБУДОВИ: УКРАЇНСЬКІ КЕЙСИ¹

УДК 378:004:352

DOI: 10.12958/2227-2747-2026-1(191)-6-16

Васиньова Надія Сергіївна,

кандидатка педагогічних наук, доцентка,
доцентка кафедри публічної служби й управління навчальними закладами
ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»,
м. Лубни, Україна.
ned1235@ukr.net
<https://orcid.org/0000-0002-7019-0247>

Сидоренко Сергій Юрійович,

здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
спеціальність 011 «Освітні, педагогічні науки»
ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»,
викладач інформатики Професійно-технічного училища № 44,
м. Миргород, Україна.
sergeysydorenko26@gmail.com
<https://orcid.org/0009-0003-3286-0187>

Для цитування: Васиньова Н. С., Сидоренко С. Ю. Цифрова взаємодія закладів вищої освіти та територіальних громад в умовах воєнного стану й повоєнної відбудови: українські кейси. *Освіта та педагогічна наука*. 2026. № 1(191). С. 6–16. DOI: [https://doi.org/10.12958/2227-2747-2026-1\(191\)-6-16](https://doi.org/10.12958/2227-2747-2026-1(191)-6-16)

References (стандарт APA): Vasynova, N. S., & Sydorenko, S. Yu. (2026). Tsyfrova vzaiemodiia zakladiv vyshchoi osvity ta terytorialnykh hromad v umovakh voiennoho stanu y povoiennoi vidbudovy: ukrainski keisy [Digital Interaction Between Higher Education Institutions and Local Communities in Conditions of Martial Law and Post-War Reconstruction: Ukrainian Case Studies]. *Osvita ta pedahohichna nauka – Education and Pedagogical Sciences*, 1(191), 6–16. DOI: [https://doi.org/10.12958/2227-2747-2026-1\(191\)-6-16](https://doi.org/10.12958/2227-2747-2026-1(191)-6-16) [in Ukrainian].

Постановка проблеми. Сучасні трансформаційні процеси в Україні, зумовлені воєнним станом та викликами повоєнної відбудови, актуалізують потребу у переосмисленні ролі закладів вищої освіти у взаємодії з територіальними громадами. Цифрові технології стають ключовим інструментом забезпечення стійкості освітньої та управлінської систем,

сприяють формуванню нових моделей комунікації, партнерства та спільного розвитку.

В умовах воєнного стану цифрова взаємодія дає змогу підтримувати освітній процес, забезпечувати доступ до знань, координувати діяльність громад та університетів,

¹ Матеріал підготовлено в межах реалізації проєкту «Інституціоналізація взаємодії закладу вищої освіти з територіальними громадами як чинник відновлення та збереження людського капіталу в умовах воєнного стану та повоєнної відбудови країни»

а також формувати платформи для соціальної підтримки й інноваційних рішень. У період післявоєнної відбудови цифрові інструменти набувають значення як засіб інтеграції освітніх інституцій у процеси відновлення територій, розвитку людського капіталу та зміцнення інституційної спроможності громад.

Аналіз актуальних досліджень. Теоретико-методологічні підходи до налагодження взаємодії закладів вищої освіти з територіальними громадами та управління розвитком співпраці університетів з органами публічної влади висвітлено у наукових працях Н. Васиньової (Васиньова, 2022), О. Кравченко (Кравченко, 2022), К. Трима (Трима, 2019), Є. Хрикова (Хриков, 2021). У дослідженнях цих авторів розкрито сутність і значення партнерства ЗВО та громад, окреслено перспективні форми й напрями такої взаємодії. Зокрема, у статті Н. Васиньової (Васиньова, 2021) обґрунтовано роль цифровізації управлінських процесів як інструмента ефективної комунікації між органами місцевого самоврядування та закладами вищої освіти, де електронний документообіг визначено базовим механізмом організації сучасної міжінституційної співпраці.

Стратегічні орієнтири цифровізації освіти і науки визначені у програмних документах Міністерства освіти і науки України, зокрема у Концепції розвитку цифрових компетентностей та затвердження плану заходів з її реалізації (Концепція розвитку, 2021), Стратегії цифрового розвитку інноваційної діяльності України на період до 2030 року (Стратегія цифрового розвитку, 2025), що закріплюють цифрову трансформацію як державний пріоритет.

Також теоретичною основою дослідження є положення нового інституціоналізму, що трактують співпрацю університетів і територіальних громад як формування стійких правил та процедур координації

розвитку (North, 1990). Дослідження також спирається на міжнародні підходи до цифрової трансформації та управління даними, а в українському контексті – на державну політику цифровізації та розвиток людського капіталу як ресурсу повоєнного відновлення (OECD; European Commission, 2017; European Commission (DG R&I), 2022; World Bank, 2021). Водночас інституціоналізація цифрової взаємодії залишається недостатньо розробленою.

Мета статті полягає в окресленні сутності цифрової взаємодії закладів вищої освіти з територіальними громадами в умовах воєнного стану та повоєнної відбудови, а також в аналізі українських практик (кейсів) використання цифрових технологій як інструмента зміцнення партнерства, підвищення управлінської спроможності громад і розвитку регіонів.

Методологія та методи дослідження. Для досягнення поставленої мети використано комплекс загальнонаукових методів, що забезпечили системність та обґрунтованість дослідження. Теоретичний аналіз наукової літератури застосовано для вивчення сучасних підходів до використання цифрових технологій у взаємодії закладів вищої освіти та територіальних громад. Методи синтезу та порівняння використано для виокремлення особливостей взаємодії між закладами вищої освіти та територіальними громадами у цифровому середовищі. Метод узагальнення забезпечив формування висновків розвідки.

Виклад основного матеріалу. У період воєнного стану значно посилюється роль закладів вищої освіти як осередків збереження людського капіталу та генерації управлінських рішень, необхідних для відбудови країни. Національний інститут стратегічних досліджень підкреслює, що саме людський капітал є ключовим ресурсом повоєнного відновлення України (Національний інститут стратегічних

досліджень). На нашу думку, цифрова взаємодія закладів вищої освіти та територіальних громад виступає механізмом його утримання, повернення і залучення громадян до регіонального розвитку.

Цифрова взаємодія закладів вищої освіти та територіальних громад в Україні не може розглядатися поза контекстом реформи децентралізації, яка суттєво трансформувала систему публічного управління. Нормативною основою такої взаємодії виступають положення Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» (Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні», 2026) та Закону України «Про вищу освіту» (Закон України «Про вищу освіту», 2026), які визначають повноваження сторін у сфері стратегічного розвитку територій та освітньої діяльності. Передача значної частини повноважень та фінансових ресурсів на рівень громад створила передумови для формування локальних стратегій розвитку, однак одночасно поставила перед громадами нові виклики, пов'язані з кадровим забезпеченням, аналітичною спроможністю та цифровою модернізацією управлінських процесів. У цьому контексті університети можуть виступати не лише партнерами, але й системними провайдерами експертизи, аналітики та цифрових рішень.

Цифровізація при цьому формує нову архітектуру взаємодії, у якій дані громад аналізуються університетськими центрами та інтегруються в систему електронного врядування. Світовий банк наголошує на тому, що якість управління даними є визначальною для ефективності державної політики (World Bank, 2021), тому цифрова інституціоналізація передбачає безперервний цикл збору, аналізу, впровадження рішень і моніторингу результатів.

Важливою інституційною новацією стало запровадження посад CDTO (Chief

Digital Transformation Officer) у центральних органах виконавчої влади та на регіональному рівні. Цей крок засвідчив усвідомлення державою необхідності професійного управління цифровими процесами. Водночас кадровий дефіцит на місцях створює запит на партнерство з академічним середовищем, яке може забезпечити підготовку та підвищення кваліфікації відповідних спеціалістів. Таким чином, цифрова інституціоналізація співпраці набуває не декларативного, а функціонального характеру.

Україна також активно інтегрується у європейський цифровий простір. Асоціація до програми Horizon Europe, що набула чинності у 2022 році, відкрила для українських університетів доступ до масштабних дослідницьких проєктів і партнерств (European Commission (DG R&I), 2022). Участь у Digital Europe Programme створює можливості для розвитку цифрових інноваційних хабів, кібербезпеки та цифрових навичок (European Commission). Ці інструменти можуть бути використані не лише для розвитку університетів як таких, але й для підтримки цифрової трансформації територіальних громад через спільні проєкти.

Особливу роль у формуванні партнерства відіграють міжнародні програми підтримки децентралізації та розвитку громад. Ініціатива U-LEAD with Europe спрямована на підвищення спроможності органів місцевого самоврядування та впровадження сучасних управлінських практик (U-LEAD with Europe). Аналітичні матеріали порталу Decentralization.gov.ua свідчать про зростання ролі цифрових інструментів у стратегічному плануванні громад (Decentralization.gov.ua). Університети можуть інтегруватися у ці процеси як експертні центри, розробники стратегічних документів та провайдери навчання для посадових осіб.

Концепція цифрових екосистем пояснює інтеграцію університетів у систему місцевого самоврядування як поєднання інфраструктури даних, інноваційних хабів, освітніх платформ і сервісів е-врядування (European Commission). Участь України в Digital Europe та асоціація до Horizon Europe створюють умови для включення національних університетів у європейський дослідницький та інноваційний простір (European Commission (DG R&I), 2022; European Commission), що перетворює партнерство ЗВО і громад на елемент ширших транснаціональних мереж.

З позицій публічного управління перехід до цифрового партнерства відповідає мережевій моделі “governance”, що ґрунтується на координації взаємодії різних суб’єктів. Розвиток електронного врядування в Україні через цифрові сервіси та відкриті дані забезпечує прозорість і підзвітність (Міністерство цифрової трансформації України), а інтеграція університетських аналітичних ресурсів підвищує якість управлінських рішень на рівні громад. Водночас підхід “smart specialization”, поширений у ЄС, передбачає концентрацію ресурсів на напрямках регіональних переваг, де університети

відіграють ключову роль у визначенні стратегічних пріоритетів розвитку (European Commission, 2017).

Огляд нормативно-правових документів і міжнародних звітів засвідчує, що цифрова взаємодія закладів вищої освіти та територіальних громад постає як комплексний процес, що інтегрує інституційні механізми, цифрову інфраструктуру, людський капітал та інноваційні стратегії. В умовах воєнного стану її значення зростає, перетворюючи таку інтеграцію на стратегічну передумову повоєнної відбудови України. У цьому контексті сутність цифрової взаємодії розуміється як процес узгодження нормативного, організаційного, технологічного та ресурсного рівнів співпраці (рис. 1), що забезпечує її системність, сталість і здатність до адаптації в умовах кризових викликів та трансформаційних процесів.

Підкреслимо, що всі ці рівні мають бути інтегровані в єдину логіку розвитку.

Практичний вимір цифрової інституціоналізації партнерства між закладами вищої освіти та територіальними громадами в Україні вже набув конкретних форм. Розглянемо окремі кейси.

Показовим прикладом є розвиток концепції SmartCity у межах університетського

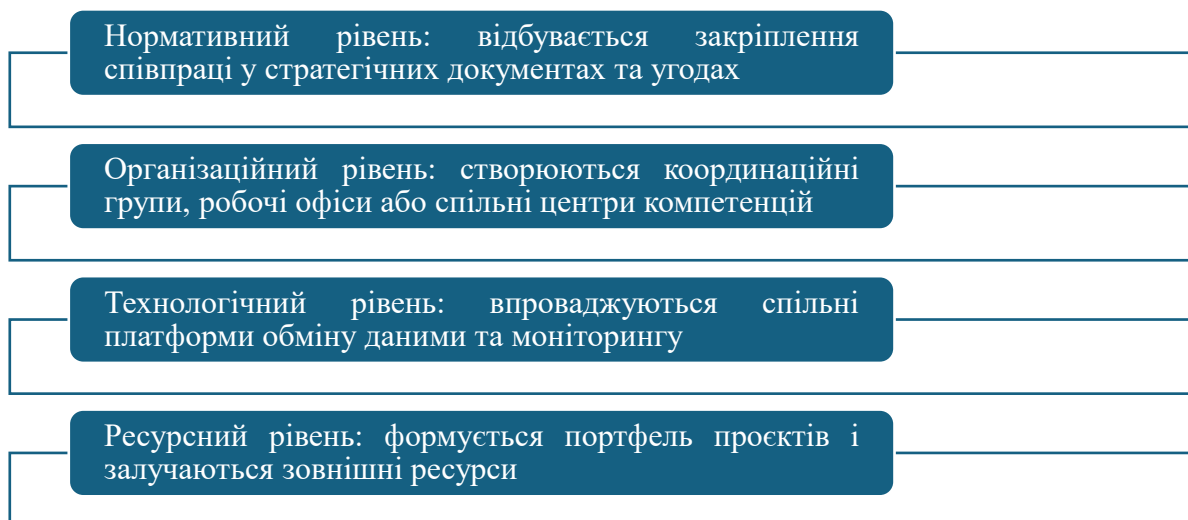

Рис. 1. Рівні цифрової співпраці

середовища, зокрема ініціатива SmartCityKPI, яка передбачала впровадження систем енергоефективного управління інфраструктурою, датчиків руху, модернізації освітлення та цифрового моніторингу споживання ресурсів (КПІ ім. Ігоря Сікорського). Хоча проєкт реалізовувався на рівні кампусу, його інституційне значення полягає у створенні моделі «живої лабораторії», яка може бути масштабована на рівень громади. Університет у цьому разі виступає майданчиком для тестування технологій, формування методології вимірювання ефектів та підготовки фахівців, які здатні впроваджувати подібні рішення у муніципальному середовищі. Умовні розрахунки демонструють, що навіть зниження енергоспоживання на 10–12% у комунальному секторі середньої громади може забезпечити економію бюджетних коштів на мільйони гривень щороку. Важливо, що цифровий моніторинг не лише створює фінансовий ефект, але й підвищує прозорість управління ресурсами.

Інший приклад пов'язаний зі створенням багатофункціональних цифрових просторів у закладах вищої освіти, які інтегрують функції безпеки, освіти та інновацій. Відкриття CLUST SPACE у КПІ імені Ігоря Сікорського позиціонується як “smart shelter”, що поєднує освітній простір, коворкінг і платформу для проведення хакатонів та конференцій (КПІ ім. Ігоря Сікорського, б. д.; Rubryka, 2024; The Village Україна, 2024). З точки зору інституціоналізації взаємодії з громадою, такі простори можуть виступати вузлами концентрації людського капіталу, де відбувається формування мереж між студентами, представниками місцевого бізнесу та органами влади. Цифрова інфраструктура забезпечує безперервність навчання і проєктної діяльності навіть в умовах безпекових ризиків. Ефект полягає не лише у фізичному захисті

учасників, але й у збереженні соціальної та інтелектуальної активності регіону.

Третій кейс стосується програми «Громада 4.0», спрямованої на підвищення цифрової стійкості територіальних громад (Громада 4.0; Міністерство цифрової трансформації України, б. д.). У межах цієї ініціативи громади отримували підтримку у розробленні цифрових проєктів, що включали впровадження нових сервісів, підвищення кібербезпеки та оптимізацію управлінських процесів. Інституційна роль університетів у таких програмах може проявлятися у формі експертної підтримки, навчання посадових осіб, розроблення прототипів цифрових рішень. Особливістю цього кейсу є те, що цифрова трансформація розглядається не як технічне оновлення, а як елемент підвищення стійкості громади до кризових викликів. Саме ця характеристика є ключовою в умовах воєнного стану. Загалом після 2022 року цифрова трансформація набула нового значення як інструмент стійкості.

Четвертий приклад пов'язаний із впровадженням ініціатив кібербезпеки на рівні територіальних громад, зокрема розробленням концепцій «цифрового щита» у партнерстві з експертними структурами (Міністерство розвитку громад та територій України). У контексті зростання кіберзагроз для публічного сектору роль університетів як центрів підготовки фахівців з інформаційної безпеки та розробників політик захисту даних стає стратегічною. Інституціоналізація такої співпраці передбачає створення довгострокових програм навчання, аудит цифрових систем громади та впровадження стандартів кіберзахисту.

П'ятим компонентом є розвиток екосистеми електронного врядування, зокрема через платформу «Дія», яка стала символом цифрової держави (Міністерство цифрової трансформації України). Цифрові сервіси, електронні реєстри, відкриті

дані та електронна взаємодія органів влади формують основу нової моделі управління, орієнтованої на прозорість і клієнтоцентричність. Проте ефективне використання цих інструментів на рівні громад потребує фахівців з цифрової трансформації, аналітики даних та кібербезпеки. Саме тут відкривається простір для системної співпраці з університетами.

Шостий кейс демонструє потенціал мереж цифрової освіти як платформи для взаємодії університетів і громад. Ініціативи зі створення хабів цифрової освіти, підтримані міжнародними організаціями, спрямовані на підвищення цифрової грамотності населення та доступ до освітніх ресурсів (UNDP Ukraine, 2025). Університети можуть виступати провайдерами поглиблених програм, які доповнюють базові курси, що реалізуються на рівні громади. Така модель створює вертикаль навчання, де локальні хаби забезпечують початковий рівень підготовки, а університети – професійну спеціалізацію. У довгостроковій перспективі це сприяє формуванню кадрового резерву для цифрової трансформації території.

Наведені приклади демонструють різні типи взаємодії: від технологічних рішень до освітніх програм та інституційних платформ.

Огляд наведених кейсів дає змогу виявити спільні риси цифрової взаємодії: університет виступає центром генерації знань і технологій; громада є середовищем апробації та впровадження рішень; цифрова інфраструктура забезпечує безперервність взаємодії та масштабування результатів; міжнародні програми підтримки створюють фінансові та організаційні можливості для розвитку партнерства.

Проте ці приклади демонструють і обмеження. Цифрове партнерство потребує стабільного фінансування, кадрової спроможності та узгодженості

стратегічних документів. Без закріплення співпраці у бюджетних і управлінських процедурах окремі ініціативи ризикують залишитися проєктними епізодами. Саме тому важливо переходити від окремих кейсів до системної моделі цифрового партнерства, що включає механізми моніторингу, оцінювання та корекції політик. Інституційний механізм цифрової інституціоналізації передбачає узгодження стратегічних документів університетів і громад. Наприклад, якщо у стратегії розвитку громади передбачено цифровізацію управління, розвиток підприємництва або впровадження енергоефективних технологій, університет може включити відповідні напрями до власної стратегії розвитку або програм досліджень. Така синхронізація створює підстави для спільного бюджетування, підготовки грантових заявок і формування довгострокових програм співпраці.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Підсумовуючи, маємо зазначити, що цифрова взаємодія закладів вищої освіти та територіальних громад формується під впливом реформи децентралізації, державної політики цифрової трансформації та процесів європейської інтеграції. В умовах воєнного стану та повоєнної відбудови така взаємодія набуває стратегічного значення, оскільки сприяє підвищенню управлінської спроможності громад, розвитку людського капіталу та впровадженню інноваційних рішень на місцевому рівні. Університети в цьому процесі виступають не лише освітніми інституціями, але й центрами експертизи, аналітики й генерації цифрових технологій, здатними забезпечити науково-методичний супровід трансформаційних змін.

Перехід від поодиноких практик до системної моделі цифрового партнерства між закладами вищої освіти та територіальними громадами є необхідною умовою

формування стійкої регіональної екосистеми розвитку. У повоєнний період інституційно закріплена взаємодія може стати чинником відновлення територій, підвищення якості публічного управління та забезпечення довгострокової соціально-економічної стабільності. Перспективним напрямом подальших досліджень є аналіз мультиплікативного ефекту такої співпраці для розвитку громад і регіонів.

Література

1. Про схвалення Концепції розвитку цифрових компетентностей та затвердження плану заходів з її реалізації від 3 березня 2021 року № 167. URL: <https://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 27.01.2026).
2. Про схвалення Стратегії цифрового розвитку інноваційної діяльності України на період до 2030 року та затвердження операційного плану заходів з її реалізації у 2025–2027 роках від 14 липня 2025 року № 1351-2024-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1351-2024-р#Text> (дата звернення: 27.01.2026).
3. Васиньова Н. Проблеми реалізації «третьої місії» в умовах трансформувальної ролі університетів. *Перспективи та інновації науки*. 2022. № 2. С. 200–209. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2022-2\(7\)-200-208](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2022-2(7)-200-208)
4. Кравченко О. Управління розвитком взаємодії закладу вищої освіти з органами публічної влади. *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки*. 2022. № 1(349). Ч. 1. С. 58–65. DOI: [https://doi.org/10.12958/2227-2844-2022-1\(349\)-1-58-65](https://doi.org/10.12958/2227-2844-2022-1(349)-1-58-65)
5. Трима К. Міжнародний дискурс щодо співпраці закладів вищої освіти та громадських організацій у сфері вищої освіти. *Міжнародний науковий журнал «Університети і лідерство»*. 2019. № 2. DOI: <https://doi.org/10.31874/2520-6702-2019-8-2-102-107>
6. Хриков Є. Теоретичні засади організації взаємодії закладів вищої освіти та територіальних громад. *Держава та регіони. Серія: Державне управління*. 2021. № 1. С. 88–93. DOI: <https://doi.org/10.32840/1813-3401.2021.1.14>
7. Васиньова Н. Роль електронного документообігу у процесі взаємодії територіальних громад та закладу вищої освіти. *Держава та регіони*. 2021. № 1. С. 82–87. DOI: <https://doi.org/10.32840/1813-3401.2021.1.13>
8. North D. C. *Institutions, Institutional Change and Economic Performance*. Cambridge: Cambridge University Press, 1990. DOI: <https://doi.org/10.1017/CBO9780511808678>
9. OECD. *Digital transformation in higher education: issues and policy implications*. URL: <https://www.oecd.org/education> (дата звернення: 27.01.2026).
10. World Bank. *Data for Better Lives. World Development Report 2021*. URL: <https://www.worldbank.org/en/publication/wdr2021> (дата звернення: 27.01.2026).
11. European Commission. *Digital Innovation Hubs and Digital Europe Programme overview*. URL: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/digital-innovation-hubs> (дата звернення: 27.01.2026).
12. European Commission (DG R&I). *Ukraine's association agreement to Horizon Europe enters into force*. 09.06.2022. URL: https://research-and-innovation.ec.europa.eu/news/all-research-and-innovation-news/ukraines-association-agreement-horizon-europe-and-euratom-research-and-training-programmes-enters-2022-06-09_en (дата звернення: 27.01.2026).
13. Міністерство цифрової трансформації України. Платформа «Дія.Освіта». URL: <https://osvita.diia.gov.ua> (дата звернення: 27.01.2026).
14. Про вищу освіту: Закон України від 1 січня 2026 року № 1556-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення: 27.01.2026).
15. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 7 лютого 2026 року № 280/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-р#Text> (дата звернення: 27.01.2026).
16. European Commission. *A renewed EU agenda for higher education*. 2017. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/>

TXT/?uri=CELEX:52017DC0247 (дата звернення: 27.01.2026).

17. European Commission. Digital Education Action Plan 2021–2027: Resetting education and training for the digital age. 2020. URL: <https://education.ec.europa.eu/focus-topics/digital-education/action-plan> (дата звернення: 27.01.2026).

18. Міністерство цифрової трансформації України. Регіональні новини (CDTO, цифрові перетворення у громадах). URL: <https://thedigital.gov.ua> (дата звернення: 27.01.2026).

19. Міністерство розвитку громад та територій України. Додаток до звіту APP за 2023 рік (згадка про «Цифровий щит» Менської ТГ). URL: <https://mtu.gov.ua/files/Додаток%20до%20ЗВІТУ%20APP%20за%202023рік.docx> (дата звернення: 27.01.2026).

20. Матеріали та практики цифровізації громад / донорські програми. Decentralization.gov.ua. URL: <https://decentralization.gov.ua> (дата звернення: 27.01.2026).

21. Громада 4.0 (офіційний сайт програми). URL: <https://www.hromada4.org> (дата звернення: 27.01.2026).

22. Державна стратегія регіонального розвитку на 2021–2027 роки. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020--п#Text> (дата звернення: 27.01.2026).

23. КПІ ім. Ігоря Сікорського. Проєкт SmartCityKPI та етапи його реалізації. URL: <https://kpi.ua/1611-6> (дата звернення: 27.01.2026).

24. КПІ ім. Ігоря Сікорського. CLUST SPACE (опис проєкту). URL: <https://kpi.ua/clust-space-about> (дата звернення: 27.01.2026).

25. Rubryka. У КПІ відкрили перше в Україні смартукриття для студентів. 25.01.2024. URL: <https://rubryka.com/2024/01/25/smartukryttya-dlya-studentiv> (дата звернення: 27.01.2026).

26. The Village Україна. У КПІ відкрили перше в Україні smart-укриття для студентів. 25.01.2024. URL: <https://www.village.com.ua/village/city/city-news/347173-u-kpi-vidkrili-pershe-v-ukrayini-smartukryttya-dlya-studentiv> (дата звернення: 27.01.2026).

27. UNDP Ukraine. Хаби цифрової освіти у бібліотеках та інтерактивна карта локацій. 12.08.2025. URL: <https://www.undp.org/uk/ukraine/press-releases/khaby-tsyfrovoyi-osvity-u-bibliotekakh-yak-kozhen-ukrayinets-ta-ukrayinkamozhe-bezoplatno-prokachaty-svoyi-tsyfrovivnavychky> (дата звернення: 27.01.2026).

References

1. Pro skhvalennia Kontseptsii rozvytku tsyfrovikh kompetentnosti ta zatverdzhennia planu zakhodiv z yii realizatsii vid 03.03.2021 roku № 167 [On approval of the Concept for the Development of Digital Competencies and the Action Plan for Its Implementation from March 3, 2021 No. 167]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua> [in Ukrainian].

2. Pro skhvalennia Stratehii tsyfrovoho rozvytku innovatsiinoi diialnosti Ukrainy na period do 2030 roku ta zatverdzhennia operatsiinoho planu zakhodiv z yii realizatsii u 2025–2027 rokakh vid 14.07.2025 roku № 1351-2024-r [On approval of the Strategy for Digital Development of Innovative Activity of Ukraine until 2030 and the Operational Action Plan for Its Implementation in 2025–2027 from July 14, 2025 No. 1351-2024-r]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1351-2024-p#Text> [in Ukrainian].

3. Vasynova, N. (2022). Problemy realizatsii “tretoi misii” v umovakh transformovalnoi roli universytetiv [Problems of implementing the “third mission” in the conditions of the transforming role of universities]. *Perspektyvy ta innovatsii nauky – Perspectives and Innovations of Science*, (2), 200–209. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2022-2\(7\)-200-208](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2022-2(7)-200-208) [in Ukrainian].

4. Kravchenko, O. (2022). Upravlinnia rozvytkom vzaiemodii zakladu vyshchoi osvity z orhanamy publichnoi vlady [Management of the development of interaction between a higher education institution and public authorities]. *Visnyk Luhanskoho natsionalnogo universytetu imeni Tarasa Shevchenka. Pedagogichni nauky – Bulletin of Luhansk Taras Shevchenko National University. Pedagogical Sciences*, 1 (349), 1, 58–65.

DOI: [https://doi.org/10.12958/2227-2844-2022-1\(349\)-1-58-65](https://doi.org/10.12958/2227-2844-2022-1(349)-1-58-65) [in Ukrainian].

5. Tryma, K. (2019). Mizhnarodnyi dyskurs shchodo spivpratsi zakladiv vyshchoi osvity ta hromadskykh orhanizatsii u sferi vyshchoi osvity [International discourse on cooperation between higher education institutions and public organizations in higher education]. *Mizhnarodnyi naukovyi zhurnal "Universytety i liderstvo" – International Scientific Journal of Universities and Leadership*, (2). DOI: <https://doi.org/10.31874/2520-6702-2019-8-2-102-107> [in Ukrainian].

6. Khrykov, Ye. (2021). Teoretychni zasady orhanizatsii vzaiemodii zakladiv vyshchoi osvity ta terytorialnykh hromad [Theoretical foundations of organizing interaction between higher education institutions and territorial communities]. *Derzhava ta rehiony – State and regions*, (1), 88–93. DOI: <https://doi.org/10.32840/1813-3401.2021.1.14> [in Ukrainian].

7. Vasynova, N. (2021). Rol elektronnoho dokumentoobihu u protsesi vzaiemodii terytorialnykh hromad ta zakladu vyshchoi osvity [The role of electronic document management in the process of interaction between territorial communities and higher education institutions]. *Derzhava ta rehiony – State and regions*, (1), 82–87. DOI: <https://doi.org/10.32840/1813-3401.2021.1.13> [in Ukrainian].

8. North, D. C. (1990). *Institutions, Institutional Change and Economic Performance*. Cambridge: Cambridge University Press. DOI: <https://doi.org/10.1017/CBO9780511808678>

9. OECD. (n.d.). Digital transformation in higher education: issues and policy implications. Retrieved from <https://www.oecd.org/education>

10. World Bank. Data for Better Lives. World Development Report 2021. Retrieved from <https://www.worldbank.org/en/publication/wdr2021>

11. European Commission. Digital Innovation Hubs and Digital Europe Programme overview. Retrieved from <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/digital-innovation-hubs>

12. European Commission (DG R&I). Ukraine's association agreement to Horizon Europe enters into force. 09.06.2022. Retrieved from <https://research-and-innovation.ec.europa.eu/>

[news/all-research-and-innovation-news/ukraines-association-agreement-horizon-europe-and-euratom-research-and-training-programmes-enters-2022-06-09_en](https://research-and-innovation.ec.europa.eu/news/all-research-and-innovation-news/ukraines-association-agreement-horizon-europe-and-euratom-research-and-training-programmes-enters-2022-06-09_en)

13. Ministerstvo tsyfrovoi transformatsii Ukrainy. Platforma "Diia.Osvita" [Ministry of Digital Transformation of Ukraine. Diia.Education platform]. Retrieved from <https://osvita.diia.gov.ua> [in Ukrainian].

14. Pro vyshchu osvitu: Zakon Ukrainy vid 01.01.2026 roku № 1556-VII [On Higher Education: Law of Ukraine from January 1, 2026 No.1556-VII]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> [in Ukrainian].

15. Pro mistseve samovriaduvannia v Ukraini: Zakon Ukrainy vid 07.02.2026 roku № 280/97-VR [On Local Self-Government in Ukraine: Law of Ukraine from February 7, 2026 No. 280/97-BP]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97--bp#Text> [in Ukrainian].

16. European Commission. A renewed EU agenda for higher education. 2017. Retrieved from <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52017DC0247>

17. European Commission. Digital Education Action Plan 2021–2027: Resetting education and training for the digital age. 2020. Retrieved from <https://education.ec.europa.eu/focus-topics/digital-education/action-plan>

18. Ministerstvo tsyfrovoi transformatsii Ukrainy. Rehionalni novyny (CDTO, tsyfrovi peretvorennia u hromadakh) [Ministry of Digital Transformation of Ukraine. Regional news (CDTO, digital transformations in communities)]. Retrieved from <https://thedigital.gov.ua> [in Ukrainian].

19. Ministerstvo rozvytku hromad ta terytorii Ukrainy. Dodatok do zvituu ARR za 2023 rik [Ministry for Communities and Territories Development of Ukraine. Appendix to the ARR report for 2023]. Retrieved from <https://view.officeapps.live.com/op/view.aspx> [in Ukrainian].

20. Decentralization.gov.ua. (n.d.). Materialy ta praktyky tsyfrovizatsii hromad / donorski prohramy [Materials and practices of community digitalization / donor programs]. Retrieved from <https://decentralization.gov.ua> [in Ukrainian].

21. Hromada 4.0 (ofitsiynyi sait prohramy) [Hromada 4.0 (official website of the program)]. (n.d.). Retrieved from <https://www.hromada4.org> [in Ukrainian].

22. Derzhavna stratehiia rehionalnoho rozvytku na 2021–2027 roky [State Strategy for Regional Development for 2021–2027]. (n.d.). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-п#Text> [in Ukrainian].

23. KPI im. Ihoria Sikorskoho. Proiekt SmartCityKPI ta etapy yoho realizatsii [Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute. SmartCityKPI project and stages of its implementation]. (n.d.). Retrieved from <https://kpi.ua/1611-6> [in Ukrainian].

24. KPI im. Ihoria Sikorskoho. CLUST SPACE (opys proiektu) [Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute. CLUST SPACE (project description)]. (n.d.). Retrieved from <https://kpi.ua/clust-space-about> [in Ukrainian].

25. Rubryka. U KPI vidkryly pershe v Ukraini smartukryttia dlia studentiv [The first smart shelter for students opened at KPI]. 25.01.2024. Retrieved from <https://rubryka.com/2024/01/25/smartukryttia-dlya-studentiv> [in Ukrainian].

26. The Village Ukraina. (n.d.). U KPI vidkryly pershe v Ukraini smart-ukryttia dlia studentiv [The first smart shelter for students opened at KPI]. 25.01.2024. Retrieved from <https://www.village.com.ua/village/city/city-news/347173-u-kpi-vidkrili-pershe-v-ukrayini-smartukryttia-dlya-studentiv> [in Ukrainian].

27. UNDP Ukraine. (n.d.). Khaby tsyfrovoyi osvity u bibliotekakh ta interaktyvna karta lokatsii [Digital education hubs in libraries and an interactive map of locations]. 12.08.2025. Retrieved from <https://www.undp.org/uk/ukraine/press-releases/khaby-tyfrovoyi-osvity-u-bibliotekakh-yak-kozhen-ukrayinets-ta-ukrayinka-mozhe-bezoplatno-prokachaty-svoyi-tyfrovi-navychky> [in Ukrainian].

Васиньова Н. С., Сидоренко С. Ю. Цифрова взаємодія закладів вищої освіти та територіальних громад в умовах воєнного стану й повоєнної відбудови: українські кейси

Стаття присвячена дослідженню цифрової взаємодії закладів вищої освіти та територіальних громад України в умовах воєнного стану та повоєнної відбудови як стратегічного напрямку розвитку регіональних екосистем. Обґрунтовано, що цифрова взаємодія виступає ключовим механізмом підвищення управлінської спроможності громад, збереження й розвитку людського капіталу, а також посилення ролі університетів у суспільному поступі. Сутність цифрової взаємодії визначається як процес узгодження нормативного, організаційного, технологічного та ресурсного рівнів співпраці, що забезпечує її системність, сталість і здатність до адаптації в умовах кризових викликів та трансформаційних процесів.

Проаналізовано українські практики використання цифрових технологій у межах ініціатив Smart City, створення цифрових просторів, програм підвищення цифрової стійкості громад, розвитку кібербезпеки та впровадження інструментів електронного врядування. Виокремлено спільні характеристики таких кейсів. Підкреслено роль міжнародних програм і грантових ініціатив у розширенні ресурсної бази партнерства та інтеграції у європейський дослідницький простір.

Доведено, що ефективність цифрової взаємодії залежить від узгодженості стратегічних документів розвитку, рівня кадрової спроможності, сформованості цифрових компетентностей та здатності до міжсекторної координації. Зроблено висновок про необхідність переходу від поодиноких проєктів до системної моделі цифрової взаємодії між закладами вищої освіти й територіальними громадами як важливої передумови підвищення якості публічного

управління, підтримки інновацій та забезпечення сталого повоєнного відновлення територій України.

Ключові слова: цифровізація, заклади вищої освіти, територіальні громади, цифрова взаємодія, людський капітал, регіональний розвиток, українські кейси, цифрова екосистема, воєнний стан, повоєнна відбудова.

Vasynova N. S., Sydorenko S. Yu. Digital Interaction Between Higher Education Institutions and Local Communities in Conditions of Martial Law and Post-War Reconstruction: Ukrainian Case Studies

The article is devoted to the study of digital interaction between higher education institutions and local communities in Ukraine in the context of martial law and post-war reconstruction as a strategic direction for the development of regional ecosystems. It is argued that digital interaction is a key mechanism for enhancing the management capacity of communities, preserving and developing human capital, and strengthening the role of universities in social progress. The essence of digital interaction is defined as the process of coordinating the regulatory, organizational, technological, and resource levels of cooperation, which ensures its consistency, sustainability, and adaptability in the context of crisis challenges and transformational processes.

Ukrainian practices of using digital technologies within the framework of Smart City initiatives, the creation of digital spaces, programs to increase the digital resilience of communities, the development of cybersecurity, and the implementation of e-governance tools are analyzed. The common characteristics of such cases are highlighted. The role of international programs and grant initiatives in expanding the resource base of partnerships and integration into the European research space is emphasized.

It is proven that the effectiveness of digital interaction depends on the consistency of strategic development documents, the level of human resource capacity, the formation of digital competencies, and the ability for cross-sectoral coordination. It is concluded that there is a need to move from isolated projects to a systemic model of digital interaction between higher education institutions and local communities as an important prerequisite for improving the quality of public administration, supporting innovation, and ensuring the sustainable post-war recovery of Ukraine's territories.

Key words: digitalization, higher education institutions, local communities, digital interaction, human capital, regional development, Ukrainian cases, digital ecosystem, martial law, post-war reconstruction.

Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0)

Дата першого надходження статті до видання: 05.02.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 27.02.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 22.04.2026